

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/55/2020
Identifikačné číslo spisu: 7504899465
Dátum vydania rozhodnutia: 25.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:7504899465.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Šobichovej a členov senátu JUDr. Martina Vladika a Mgr. Petra Melichera v spore žalobcu: A. O. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom v F. č. XXX, právne zastúpeného: JUDr. Katarínou Habiňákovou, advokátkou, Štúrova č. 20, 040 01, Košice proti žalovanému: L. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom v V., Z.. R. XX/XXXX, právne zastúpenému: JUDr. Tomášom Jánošíkom, advokátom, so sídlom Hviezdoslavova 1018, 075 01 Trebišov, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, v spore vedenom na Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 16 C 29/2004, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9 Co 230/2016 zo dňa 4. mája 2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom určil, že nehnuteľnosti v katastrálnom území F., parcely registra „C“ číslo XXX - zastavané plochy a nádvoria s výmerou 606 m² a XXX - záhrady s výmerou 657 m², zapísané na liste vlastníctva číslo XXX v podiele 160/1440 z celku zapísaného v časti B pod poradovým číslom 1 na mene žalovaného L. X. patria do dedičstva po A. L., nar. XX.XX.XXXX, ktorý zomrel 17.03.1995. O náhrade trov konania si súd prvej inštancie vymienil rozhodnúť do 30 dní po právoplatnosti rozsudku.

2. Súd prvej inštancie rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca po pripustení zámenny účastníkov na strane žalobcu a zmeny žaloby domáhal určenia, že nehnuteľnosti špecifikované vo výroku rozsudku patria do dedičstva po A. L. na základe vydržania, keď tvrdil, že tento jeho právny predchodca vstúpil do držby predmetných nehnuteľností po dohode a delbe vykonanej v rodine so súrodencami a matkou najneskôr v roku 1948 a vlastníctvo k týmto nehnuteľnostiam nadobudol najneskôr 31.12.1960. Žalovaný, ktorý do konania vstúpil ako právny nástupca pôvodne žalovanej P. X., ktorá v priebehu konania zomrela, so žalobou nesúhlasil.

3. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní skutkovo uzavrel, že predmetné nehnuteľnosti, ktoré boli pôvodne zapísané na liste vlastníctva č. XX, vytvorené z časti parcely mpč. XX z pozemnoknižnej vložky číslo XXX, sú v súčasnosti v podielovom spoluvlastníctve O. A., nar. XX.XX.XXXX, syna A. O. A., nar. XX.XX.XXXX (žalobca) v podiele 1280/1140 z celku a žalovaného v podiele 160/1440 z celku. O. A. H. nadobudol vlastníctvo darom od svojho otca (žalobcu) darovacou zmluvou zo dňa 25.01.2002, ktorej vklad bol povolený Správou katastra Košice - okolie 18.03.2002 pod V 139/2002. Žalobca vlastníctvo v uvedenom rozsahu nadobudol vydržaním, pričom osvedčenie o vydržaní bolo vykonané dňa 22.01.2002 formou notárskej zápisnice číslo N/26/2002, Nz/24/2002 JUDr. Alexandra Demetera, notára v Sečovciach. Žalobca ako závetný dedič poručiteľa A. L. zdedil podiel poručiteľa v pomere 160/1440 z celku, okrem iného i k sporným parcelám, v tom čase ešte zapísaným na liste vlastníctva číslo XX ako parcely registra „C“ číslo XXX a XXX v katastrálnom území F., pričom konanie o prejednaní dedičstva po A. L. sa viedlo na Okresnom súde Košice - okolie pod číslom D/473/1995. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že predmetné nehnuteľnosti, pôvodne vedené pod mpč. XX pozemnoknižnej vložky číslo XXX boli v dávnej minulosti reálne rozdelené na tri časti. Z nich jednu stotožnenú s terajšími parcelami č. XXX a XXX, zapísanými na liste vlastníctva číslo XXX užíval ako vlastník Š. L. R., ktorý zomrel XX.XX.XXXX a po ňom ju v rovnakom pomere dedili jeho deti Š. L., H. L. (vydatá A.) a A. L., ktorý po jeho smrti žil so svojou matkou H. L., rodenou H. Výpoveďou žalobcu mal súd prvej inštancie za preukázané, že podľa dohody súrodencov (Š. V. L. H., H. A., rod. L. a A. L. za účasti ich matky H. L., rod. H.) ešte pred rokom 1950, bolo dojednané, že A. L. nadobúda vlastníctvo k reálne vyčlenenej časti pôvodnej parcely mpč. XX z vložky XXX v katastrálnom území F., ktorá zodpovedá terajším parcelám č. XXX a XXX, zapísaným na liste vlastníctva číslo XXX aj s pôvodným domom s tým, že H. L., rod. H. darovala synovi Š. L. iný pozemok v F. podľa miestneho názvu „Z.“, „na Z.“ za účelom výstavby rodinného domu, ktorý je v súčasnosti zapísaný na liste vlastníctva číslo XXX (parcely registra „C“ číslo 464/1 - zastavané plochy s výmerou 354 m² a č. 465/1 - záhrady s výmerou 1236 m²) a dom so súpisným číslom XX na parcele číslo 464/1. Matka žalobcu H. A., rodená L. si nerobila žiadne nároky na predmetné pozemky, nakoľko v čase uvedenej dohody bola vydatá a s manželom mala vyriešené vlastné bývanie. H. L., rod. H. žila až do svojej smrti so synom A. L. a jeho manželkou C. L., rod. X.. Skutkové zistenia v tomto smere boli preukázané okrem výpovede žalobcu aj výpoveďami svedkov E. L., H. G., E. Ň.C., H. H., H. V. a A. Y..

4. Po právnom posúdení veci v zmysle § 854 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, § 115, § 116 ods. 1, § 145 ods. 2, § 562 a § 566 zákona č. 141/1950 Zb. Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. Na zdôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol, že podľa práva platného na území Slovenskej republiky do 31.12.1950 bola stanovená 32 - ročná vydržacia doba. Zákon č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník, ktorý nadobudol účinnosť od 01.01.1951 stanovil na vydržanie vlastníctva nehnuteľnosti vydržaciu dobu 10 rokov, pričom v zmysle intertemporálnych ustanovení tohto zákona (§ 566 zákona č. 141/1950 Zb. Občianskeho zákonníka) pre vydržanie, ktorého doba začala plynúť pred týmto dátumom platilo, že sa skončí uplynutím pôvodnej lehoty, najneskôr však do 31.12.1960. V zmysle vtedy platného zákona sa pre vydržanie vyžadovala dobromyseľná a nepretržitá držba, pričom za dobromyseľného sa držiteľ považoval vtedy, ak so zreteľom na všetky okolnosti mohol byť presvedčený o tom, že mu vec patrí. Dobromyseľnosť sa v zmysle zákona platného na Slovensku do 31.12.1950 vyžadovala pri nastúpení do držby, kým v zmysle zákona platného od 01.01.1951 sa dobromyseľnosť vyžadovala počas celej vydržacej doby. Splnenie týchto podmienok vydržania preto súd prvej inštancie skúmal u A. L. v čase nastúpenia do držby a uzavrel, že tento bol dobromyseľným a táto dobromyseľnosť trvala počas celej vydržacej doby. Titulom pre vstup do držby sporných nehnuteľností nad rámec jednej tretiny reálneho podielu právneho predchodcu Š. L. R. u A. L. bola preukázaná na základe neformálnej dohody uzavretej so súrodencami Š. L. a H. A., rod. L., ako aj ich matkou H. A., rod. H., ku ktorej došlo niekedy v roku 1948. O uzavretí tejto dohody svedčí aj skutočnosť, že Š. L. bol darovaný iný pozemok na výstavbu domu a A. L. prevzal predmetné pozemky na ktorých stál starý dom a v spoločnej domácnosti s nim dožila aj jeho matka H. L., rod. H.. Súd prvej inštancie tak uzavrel, že právny predchodca žalobcu A.M. L., ktorý zomrel XX.XX.XXXX vykonával oprávnenú držbu sporných nehnuteľností, užíval ich ako vlastník. Do držby predmetných nehnuteľností vedených ako parcely č. XXX a č. XXX v katastrálnom území F. vstúpil najneskôr v roku 1948 po uzavretí neformálnej dohody, preto vydržacia doba uplynula najneskôr dňa 31.12.1960 a vlastníctvo k

predmetným nehnuteľnostiam v celosti nadobudol ich vydržaním.

5. V súvislosti s tvrdením žalovaného, že A. L. nebol dobromyseľným držiteľom sporných nehnuteľností, nakoľko v roku 1974 bol ochotný vyplatiť matke žalovaného P. X. za jej podiel zo zbúraného domu a z pozemku sumu 5.000,- Kčs, prípadne súhlasil s odčlenením časti pozemku pre ňu, súd prvej inštancie uviedol, že sa tak stalo až v roku 1974, kedy nehnuteľnosti už boli vlastníctvom A.M. L., ktorý ich nadobudol najneskôr ku dňu 01.01.1961 uplynutím vydržacej doby. Preto úkony vykonané po tomto dátume nemôžu mať vplyv na vznik vlastníckeho práva právneho predchodcu žalobcu A. L.. Žalobca je závetným dedičom svojho právneho predchodcu A. L., pričom preukázal aj naliehavý právny záujem na určení podielu na predmetných nehnuteľnostiach v 160/1440 z celku do dedičstva po svojom právnom predchodcovi, súd prvej inštancie preto žalobe vyhovel.

6. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Zároveň rozhodol o náhrade trov konania tak, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v celom rozsahu.

7. Odvolací súd mal za to, že správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil a na tieto odkázal. Žalovaný v odvolaní uvádzal skutočnosti, ktoré už boli uvedené pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa tento náležite a správne vyporiadal pri rozhodovaní vo veci, preto odvolacie námietky neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. K odvolacím námietkam žalovaného a na doplnenie odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol nasledovné:

8. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu dospel k záveru, že žalobca uniesol dôkazné bremeno o preukázaní splnenia zákonných podmienok pre nadobudnutie vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam vydržaním jeho právnym predchodcom A. L.. Preto správne rozhodol súd prvej inštancie, pokiaľ žalobe vyhovel.

9. Odvolací súd poukázal na to, že vydržanie je osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva. V prípade splnenia zákonom určených podmienok dochádza k nemu priamo zo zákona; nevyžaduje sa k tomu rozhodnutie štátneho orgánu. Nakoľko právnym následkom vydržania je nadobudnutie vlastníctva priamo zo zákona (ex lege), treba pri uplatňovaní inštitútu vydržania rozlišovať jednotlivé obdobia platnosti právnych úprav, ktoré vydržanie upravovali odlišne. Podľa obyčajného práva platného na Slovensku do 31.12.1950 nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnosti bez vkladu vlastníctva do pozemkovej knihy ten, kto nehnuteľnosť po dobu 32 rokov mal ako svoju v pokojnej držbe. Nehnuteľnosť musel užívať vo svojom mene, nie v mene iného, prípadne ako používateľ alebo užívateľ. Vlastníctvo nemohol vydržať ten, kto nebol dobromyseľný, kto už na začiatku držby vedel o tom, že nehnuteľnosť patrí inému. Platila pritom zásada, že zápisom vlastníckeho práva inej osoby do pozemkovej knihy vydržanie sa prerušilo. Výnimku z tejto zásady pripustila súdna prax vtedy, ak skorší dobromyseľný držiteľ užíval nehnuteľnosť naďalej bez toho, aby sa dozvedel, že vlastníctvo k nej nadobudol vkladom do pozemkovej knihy iný (viď R 27/1999).

10. Podobné podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti stanovil aj Občiansky zákonník č. 141/1950 Sb. v § 115 a § 116 ods. 1 v spojení s § 145. Podľa týchto ustanovení vlastníctvo nadobudol ten, kto nehnuteľnosť oprávnene držal po dobu 10 rokov, pričom za oprávneného držiteľa sa považoval ten, kto bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec patrí; v pochybnostiach sa predpokladalo, že držba je oprávnená. Jeho dobromyseľnosť mohla založiť skutočnosť, ktorá mohla v ňom vyvolať presvedčenie, že sa stal vlastníkom nehnuteľnosti. Medzi požiadavkou dobromyseľnosti oboch uvedených právnych poriadkov bol rozdiel iba v tom, že obyčajové právo vyžadovalo dobromyseľnosť pri nastúpení do držby a podľa Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Sb. bola potrebná počas celého priebehu vydržacej doby. Prítom tak podľa obyčajového práva, ako aj podľa Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Sb. platila zásada, že kto nadobudol oprávnene držbu od oprávneného držiteľa, mohol si započítať vydržaciú dobu svojho predchodcu.

11. Podľa odvolacieho súdu, ako správne ustálil súd prvej inštancie k vydržaniu môže viesť len držba oprávnená. Vec môže vydržať len oprávnený držiteľ, teda taký držiteľ, ktorý je so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu vec patrí ako vlastníkovi. Či už je držiteľ so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu vec patrí ako vlastníkovi, musí byť zhodnotený nielen subjektívne, ale súčasne aj objektívne. Nestačí teda zamerať dokazovanie len na zistenie subjektívnych predstáv držiteľa, vychádzajúcich len z právneho dôvodu (nadobúdacieho titulu), ktorý by mohol mať za následok vznik práva, ale treba vždy zisťovať aj konkrétne objektívne okolnosti, z ktorých sa dá usúdiť, že subjektívne presvedčenie držiteľa, že je vlastníkom, je dôvodné.

12. Podľa obyčajového práva, platného v čase reálnej delby rozdelenie spoločnej veci bolo možné len so súhlasom všetkých spoluvlastníkov. Rozsiahlym dokazovaním vykonaným pred súdom prvej inštancie bolo aj podľa názoru odvolacieho súdu preukázané, že predmetné nehnuteľnosti boli ešte za života právneho predchodcu žalobcu A. L. po dohode a delbe vykonanej v rodine so súrodencami Š. L., H. A., rod. L. a A. L. spoluvlastníkovi predmetnej nehnuteľnosti rozdelené v roku 1948 tak, že A. L. nadobudol vlastníctvo k reálne vyčlenenej časti pôvodnej parcely mpč. XX z vložky XXX v kat. úz. F., ktorá zodpovedá terajším parcelám č. XXX a XXX, zapísaným na liste vlastníctva č. XXX.

13. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca preukázal reálnu delbu predmetných nehnuteľností takým spôsobom, že sporné nehnuteľnosti začal užívať od roku 1948 právny predchodca žalobcu A. L. ako vlastné. Reálne rozdelenie predmetných nehnuteľností takýmto spôsobom bolo preukázané výpoveďami svedkov, vypočutých pred súdom prvej inštancie, ktorí potvrdili, že takúto delbu nehnuteľností v rodine rešpektovali. Z výpovedí svedkov vyplynulo, že tak na začiatku držby ako aj v jej priebehu najneskôr do 31.12.1960 nebolo žiadnych pochyb o tom, že právny predchodca žalobcu sa cítil ako vlastník predmetných nehnuteľností, ktoré mu na základe reálnej delby pripadla. Až do nadobudnutia vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam na základe vydržania, t. j. od 01.01.1961 ostatní spoluvlastníci a členovia rodiny uznávali jeho vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam, keďže žiaden z nich žiadnym spôsobom nevyslovil nesúhlas s takýmto užívaním. Vykonaným dokazovaním bolo bezpečne preukázané, že právny predchodca žalobcu A. L. užíval predmetné nehnuteľnosti od roku 1948, kedy došlo k ich reálnej delbe nerušene s vedomím, že mu vlastnícky patria. Pokiaľ žalovaný v odvolaní poukázal na tú skutočnosť, že osvedčením o dedičstve č. Dnot/88/2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť 20.01.2010 sporné nehnuteľnosti nadobudla dedením jeho matka, táto skutočnosť nevyvracia splnenie podmienky vydržania, nakoľko k tejto skutočnosti došlo až potom, ako sa právny predchodca žalovaného A. L. stal vlastníkom predmetných nehnuteľností dňom 01.01.1961. Spomínané rozhodnutie Štátneho notárstva preto nemôže mať vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním u A. L. a ani nemohlo vzbudiť pochybnosti o tom, že mu vec vlastnícky patrí.

14. Ďalej odvolací súd uviedol, že na rozhodnutie vo veci nemôže mať vplyv ani výsledok sporu vedeného pred Okresným súdom Košice - vidiek pod sp. zn. 9 C 87/92, keďže v tomto konaní sa žalobcovia domáhali určenia, že do dedičstva po nebohom Š. L., zomrelom XX.XX.XXXX patrí podiel 160/1440 vedený v pozemnoknižnej vložke XXX pod V5/A, v súčasnosti v EN na LV XX kat. úz. F. v podiele 160/1440 na mene odporkyne (P. X., rod. L., nar. XX.XX.XXXX). V tomto konaní sa totiž neriešila otázka vlastníctva sporných nehnuteľností vo vzťahu k A. L., preto výsledok tohto konania nemôže byť ani prekážkou veci rozhodnutej (res iudicata) vo vzťahu k prejednávanej veci. Žalovaný v odvolaní spochybnil objektívnosť výpovedí svedkov iba na základe „dôvodného podozrenia, že títo uviedli vopred naučené tvrdenia“ bez toho, aby vierohodnosť výpovedí spochybňovali aj iné objektívne zadokumentované skutočnosti a dôkazy. V tomto smere odvolací súd poukázal, že tieto odvolacie námietky preto nemôžu zvrátiť výsledky hodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie. Žalovaný totiž spochybnil vierohodnosť výpovedí svedkov bez toho, aby uviedol konkrétne skutočnosti preukazujúce ich nevierohodnosť. Proces hodnotenia dôkazov je upravený v ust. § 132 O.s.p. Zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá je v tomto ustanovení vyjadrená, ponecháva hodnotenie dôkazov na úvahe súdu. Prisudzovanie hodnoty pravdivosti jednotlivým dôkazom sa deje ich zhodnotením jednotlivo ale aj v ich vzájomnej súvislosti. Myšlienkové závery o pravdivosti či nepravdivosti dôkazov, ku ktorým súd dospel, preto nepredstavujú akt ľubovôle súdu, nie sú ani vecou púheho osobného dojmu, či

všeobecnej úvahy. O vierohodnosti svedeckých výpovedí súd prvej inštancie nepochyboval, keďže z obsahu spisu žiadne pochybnosti v tomto smere nevyplynuli a nakoniec ani samotný žalovaný v odvolaní žiadne konkrétne dôvody pre spochybnenie svedeckých výpovedí neuviedol. V hodnotení vykonaných dôkazov súd prvej inštancie preto podľa názoru odvolacieho súdu nepochybil.

15. Názor žalovaného, že v priebehu konania nebola preukázaná existencia žiadnej neformálnej dohody medzi Š. L., A. L. a H. A., rod. L. o reálnom rozdelení nehnuteľností spoluvlastníckym im patriacim, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a je v rozpore so záverom súdu prvej inštancie, ktorý odvolací súd považoval za správny. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

16. Proti predmetnému rozhodnutiu zo strany žalovaného bolo podané dovolanie. Žalovaný považuje rozsudok krajského súdu za nesprávny a dovolanie podáva v zmysle § 421 ods. 1 CSP, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Poukázal na body 24. a 25. odôvodnenia rozsudku krajského súdu, pričom zároveň konštatuje, že vyššie uvádzané právne posúdenie veci odvolacieho súdu ako aj okresného súdu považuje za nesprávne.

16.1. Spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti, ktorý je predmetom ich sporu nadobudol žalovaný do svojho výlučného vlastníctva po svojej matke nebohej P. X., ktorá zomrela X.X.XXXX. Dedičstvo bolo prejednané súdnou komisárkou pod Dnot 88/2009 a nadobudlo právoplatnosť dňa 20.1.2010. Tieto nehnuteľnosti nebohá matka žalovaného nadobudla dedením po svojom otcovi Š. L. H. v roku 1951 v konaní vedenom Štátnym notárstvom pod D/200/74. Ako to z pozemkovej vložky č. XXX kat. úz. F. vyplýva sporné nehnuteľnosti žalovaného starý otec Š. L. nadobudol ešte ako maloletý po svojom otcovi, ktorý sa takisto volal Š. L. na základe uznesenia súdu o odovzdaní pozostalosti zo dňa 21.6.1941. Tieto skutočnosti bezpochybné vyvrátili splnenie druhej podmienky vydržania zo strany A. L. a to nakladať s vecou ako svojou nakoľko A. L. nebol výlučným vlastníkom sporných nehnuteľností. Uvádzané listinné dôkazy preukazujú, že nebohý A. L. nielenže mal pochybnosti o tom, že vec mu patrí ale s poukazom na uznesenie súdu o odovzdaní pozostalosti zo dňa 21.6.1941 bol uzročený, že sporné nehnuteľnosti mu patria iba v časti. O nedobromyseľnosti A. L. svedčí aj celý rad ďalších listinných dôkazov.

17. Potvrdenie z roku 1974, ktoré potvrdzuje, že chcel odkúpiť podiel od právnej predchodkyne žalovaného P. X., v konaní bolo listinnými dôkazmi preukázané, že A. L. a H. A., rod. L. sa domáhali voči právnej predchodkyňi žalovaného P. X. určenia, že sporný spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti patrí do dedičstva pod Š. L., zomrelom XX.XX.XXXX. Ich žaloba bola zamietnutá. Vzhľadom k týmto skutočnostiam A. L. nebol v držbe dobromyseľný a odvolacím súdom uvádzaná dohoda o rozdelení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva z roku 1948 nebola v konaní nijako preukázaná. Žalovaný je naďalej toho názoru, že žiadna dohoda o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva z roku 1948 na základe ktorej mal A. L. nadobudnúť sporný spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam uzavretá nebola a žalobca ju v konaní ani nepreukázal. Zdôraznil, že odvolací súd k dohode z roku 1948 uvádza, že malo ísť o neformálnu ústnu dohodu. V tejto súvislosti uviedol, že už podľa obyčajového práva platného na Slovensku do 31.12.1950 bola jednoznačne upravená podmienka, že zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam musia mať formu písomnú a pre účinnosť sa vyžadoval zápis do verejných kníh. Rovnako platilo, že vlastníctvo nemohol vydržať ten, kto nebol dobromyseľný, kto už na začiatku držby by vedel, že nehnuteľnosť patrí inému - R 27/1999.

17.1. Tieto právne normy boli dostatočne určité a zrozumiteľné a nerešpektovanie týchto zákonných požiadaviek má za následok vznik právneho omylu, ktorý nie je so zreteľom na všetky okolnosti ospravedliteľný. V tomto sa žalovaný opiera o rozsudok NS SR sp. zn. 5 Cdo/2010, rozsudok NS ČR sp. zn. Cdo 490/2001, rozsudok NS ČR sp. zn. 22 Cdo 1330/2006. Zároveň mal za to, že pokiaľ sa niekto uchopí držby vecného práva k nehnuteľnosti na základe ústnej neformálnej dohody, nemôže byť so zreteľom k všetkým okolnostiam v dobrej viere, že je vlastníkom veci a to ani v prípade, že je presvedčený, že takáto zmluva k nadobudnutiu vlastníctva k nehnuteľnosti postačuje. Čiže aj keby teoreticky došlo v roku 1948 k uzatvoreniu dohody medzi podielovými spoluvlastníkmi, čo podľa žalovaného nedošlo, zmluvné strany sa dopustili neospravedliteľného právneho omylu v dôsledku čoho

k vydržaniu zo strany A. L. za daných okolností dôjsť nemohlo. Inak povedané držba nehnuteľností A. L. nemohla viesť k vydržaniu, nakoľko nebola naplnená zákonná podmienka dobromyseľnosti. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby rozsudok Krajského súdu v Košiciach bol zrušený a vec vrátená odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

18. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného písomne vyjadril, stotožnil sa s dôvodmi napadnutého rozsudku, žiadal dovolanie odmietnuť.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len "najvyšší súd") ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

20. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny.

20.1. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré nie sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Táto otázka má byť vymedzená tak, aby odpoveď na ňu priniesla vyriešenie právneho problému, a zároveň aby jej právne posúdenie odvolacím súdom prinieslo všeobecné riešenie tej istej typovej právnej situácie. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením dovolacieho dôvodu a právnou otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti riešenia (§ 421) táto otázka spadá. Takéto riešenie významovo nespadá pod vymedzenie dovolacieho dôvodu (§ 432 ods. 2 CSP).

20.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/, resp. písm. b/ CSP má určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

21. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku je relevantná len taká otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky nižšie uvedené znaky: a/musí ísť o otázku riešenú odvolacím súdom, ktorá je buď hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho charakteru, b/ spôsob jej vyriešenia odvolacím súdom zakladá "odklon" od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ odvolací súd na jej riešení založil svoje rozhodnutie, d/ uvedená otázka musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, e) ide o otázku zásadného právneho významu, t. j. takú, ktorá je významná nielen pre prerokovávanú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov SR a f/ vždy musí ísť o otázku právnu, nie skutkovú; ak niektorý z týchto znakov chýba, dovolanie nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP prípustné (rozhodnutie NS SR 3 Cdo

157/2017).

21.1. Pre vymedzenie dovolacieho dôvodu podľa § 432 CSP v súlade so zákonom platí, že ustanovenie § 432 ods. 2 CSP nemôže byť posudzované izolovane, ale v spojení s ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Uvedené znamená, že pri vymedzení dovolacieho dôvodu podľa § 432 CSP dovolateľ kvalifikovane zastúpený advokátom uvedie právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizuje, ako podľa jeho názoru mal odvolací súd konkrétnu právnu otázku správne vyriešiť a zároveň ak má byť dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/, musí dovolateľ špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť. Iba ak sú všetky uvedené kumulatívne podmienky splnené, môže odvolací súd pristúpiť k skúmaniu prípustnosti (a následne dôvodnosti) podaného dovolania. Ak tieto podmienky splnené nie sú, odvolací súd dovolanie odmietne podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

22. Dovolací súd pritom uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je daná len vtedy, ak sa odvolací súd pri vyriešení právnej otázky skutočne odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom dovolateľ je povinný ním tvrdený odklon v dovolaní preukázať. Naopak prípustnosť dovolania nezakladá všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi), alebo všeobecné tvrdenie dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

23. Žalovaný podal dovolanie s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nakoľko mal za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolateľ v rámci vymedzenia právnej otázky poukazuje na to, že nesprávne právne posúdenie je v bode 24. a 25. rozhodnutia odvolacieho súdu. Zároveň namietá, že A. L. nebol dobromyseľný v držbe a dohoda o rozdelení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva z roku 1948 nebola v konaní nijako preukázaná.

24. Ak dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať ako má odvolací súd právnu otázku už právne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť.

25. Pokiaľ procesná strana v dovolaní prípustnosť, ktorého vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP nevymedzí právnu otázku a neoznačí rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré riešia právnu otázku inak ako ju riešil odvolací súd, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (ktorú otázku a ktorú rozhodovaciu prax mal dovolateľ na mysli); v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty odklonenia sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže však najvyšší súd (na druhej strane) pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvostupňový a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen všeobecnej novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP.

26. Preto dovolací súd najskôr riešil otázku prípustnosti dovolania z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a), teda či dovolateľ jasne vymedzil konkrétny zákonom predpokladaný dovolací dôvod, či presne uviedol, ktorý konkrétny judikát uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, resp. rozhodnutie dovolacieho súdu ustálené v jeho rozhodovacej praxi nerešpektoval odvolací súd vo svojom rozhodnutí.

27. Dovolací súd pre úplnosť uvádza, že v zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež

prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

28. Predmetom konania pred súdom prvej inštancie a aj odvolacím súdom bol spor o určenie, či špecifikovaná nehnuteľnosť v uvedenom podiele patrí do dedičstva po právnom predchodcovi žalobcu, ktorý súdy vyriešili v prospech žalobcu.

29. Dovolací súd konštatuje, že v danom prípade sa žalovaný nestotožnil so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu v otázke vydržania špecifikovanej nehnuteľnosti vo vzťahu k právnemu predchodcovi žalobcu A. L. a to v tom, že tento nebol dobromyseľný v držbe nehnuteľnosti a nebola preukázaná dohoda o rozdelení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva nehnuteľnosti z roku 1948. Žalovaný bol nespokojný aj s vyhodnotením dokazovania vo veci, ktoré vyústilo v prospech žalobcu. Pri hodnotení dôkazov nemožno odvolaciemu súdu vyčítať pochybenia, a preto ani nemožno polemizovať s jeho závermi, ktoré žalovaný v dovolaní namieta (porovnaj napr. rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 5 Cdo 328/2012). Skutkový základ, ktorý bol zistený v základnom konaní nemožno v dovolacom konaní úspešne spochybniť. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP) a to aj vtedy, keď je v dovolaní spochybňovaný práve skutkový stav zistený odvolacím súdom.

30. Dovolací súd ďalej konštatuje, že takto žalovaným vymedzená otázka podľa dovolacieho súdu nie je otázkou právnou v zmysle § 421 ods. 1 CSP ale ide o otázku skutkovú. Najvyšší súd ďalej len dedukoval, že pokiaľ dovolateľ poukazoval na rozhodnutia NS SR od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť, pričom aj tieto zle označil, nakoľko ich neoznačil celou spisovou značkou ako napr. 5 Cdo/2010, ďalej rozsudky NS ČR Cdo 490/2001 ale zároveň konkrétne neuviedol v čom konkrétne, v akom právnom posúdení mal vlastne tento odklon spočívať. Pokiaľ dovolateľ poukazoval na rozsudok NS ČR sp. zn. 22 Cdo 1330/2006, dovolací súd konštatuje že na toto rozhodnutie nie je možné hľadiť ako na odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (Najvyššieho súdu Slovenskej republiky). Takisto pokiaľ dovolateľ poukazoval na rozhodnutie R 27/1999, na toto rozhodnutie rovnako dovolateľ poukazoval bez bližšieho vzťahu a teda konkrétneho vzťahu s konkrétnou prejednávanou vecou v rámci konania pred súdom prvého stupňa a aj odvolacím súdom.

31. Žalovaný poukazuje na to, že sa s vysloveným právnym posúdením veci odvolacím súdom nestotožňuje s poukazom na to, že podľa jeho názoru žalobca v konaní dôkazné bremeno neunesol v tom, že žiadna dohoda o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva z roku 1948, na základe ktorej A. L. nadobudol spoluvlastnícky podiel preukázaná nebola a tým nemohlo dôjsť ani k vydržaniu. Len takéto všeobecné konštatovanie zo strany dovolateľa v otázke právneho posúdenia veci nemôže byť takýmto spôsobom prípustné, keď najviac by si v podstate mal dovolací súd dedukovať právnú otázku pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Podľa názoru dovolacieho súdu nebol dovolací dôvod vymedzený v tom zmysle, že nebolo možné posúdiť v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

32. Dovolanie odôvodnené iba polemikou dovolateľa s právnym názorom odvolacieho súdu, spochybňovaním správnosti jeho rozhodnutia alebo kritikou toho ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie nezakladá. V tomto kontexte je potrebné uviesť, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvej a druhej inštancie na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutia ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Ako už bolo vyššie uvedené

dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak ako zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom nie sú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 CSP. Dovolanie nie je možné odôvodniť spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdeného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov. Preto prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza.

33. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd dovolanie žalovaného podľa ustanovenia § 447 písm. c) a f) CSP odmietol.

34. V uznesení, ktorým bolo dovolanie odmietnuté nemusí dovolací súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania odôvodňovať (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

35. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.